

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 23.

V Ljubljani, v soboto 7. junija 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Za kaj naj dozori naš narod?

Vsak človek ima na svetu svoje mesto in svoj poklic. Tako tudi vsak narod. Človek raste, dozoreva, se izpopolnjuje, ako ostane na poti kreposti, in tedaj izpolnjuje svojo nalogo ter dobro vpliva tudi na druge, ali pa zavoji na nepravo pot ter vleče za seboj tudi druge. Isto-tako tudi narod.

Slovenski narod je doslej hodil po pravi poti. Bil je veren, moralen, delaven, z vrlinami duha in srca bogato oblagodarjen narod. Te blagine so mu dajale moč, da se je ohranil sredi viharjev. Srečno je odgnal tudi nevarnost, ki mu je pretila v 16. veku, ko so ga pajdaši odpadlega meniha Lutra hoteli potegniti v svoj vrtinec. Čuvaji Sijona so ga rešili verske propalosti, ob enem so mu pa prižgali tudi luč prosvete, ko so mu kot vodniki izorali ledino na vseh poljih znanosti.

Pojavili so se pa zadnji čas med narodom s tujim, kvarnim duhom prepojeni možje, ki se štljuje za vodnike in ki hočejo — ne vemo ali iz nevednosti ali hudobije — slovenski narod prestrojiti, oropati ga verskih čuvstev ter zasušniti ga Nemcem. Sami priznavajo, da naš narod dozda še ni zrel za to preustrojbo, vendar se trudijo, da bi ga za to pripravili.

Znani vsenemški hujskač za prestop k protestantizmu, državni poslapec Eisenkolb, je imel pred kratkem v Celju govor o gibanju „Proč od Rima“. V državnem zboru je ta poslanec sam označil to gibanje kot vsenemško političko gibanje, češ, da Nemci morajo delati z vsemi močmi na to, da se zatre katoliška, vsem narodnostim pravična cerkev, ker le na ta način morejo dobiti Nemci v roke svetovno nadvladje. V celjskem govoru je rekel Eisenkolb, da je dozda samo nemško ljudstvo že zrelo za odpad od Rima. Tudi z našim dr. Tavčarjem je imel Eisenkolb že „rahlo dotiko“ in ga je nagovarjal,

ker pozna njegovo delovanje, da naj bi med Slovenci naravnost deloval za odpad od katoliške vere. Dr. Tavčar mu je odgovoril, da zdaj to še ni mogoče, ker bode naš narod težko še-le v sto letih zrel za to gibanje.

Sto let je tedaj dr. Tavčar še milostno prisodil Slovincem, da ostanejo člani katoliške cerkve, potem bode prepiranje, katero sedaj izvršujejo liberalni listi, dovršeno, in narod bo zrel za nauke nemškega meniha odpadnika. Ali so računi dr. Tavčarja natančni, ali se izpolnijo tajne nade nekaterikov?

Očitno je, da je dr. Tavčarju začela pulzirati v žilah nemška kri njegovih pradedov. To dokazuje vsak njegov korak zadnjih let. Odpadnik Schwegel ter Vsenemci Eisenkolb, Stein in Schalk mu postajajo prijatelji. — Ako bi dr. Tavčar vse Slovence sodil in meril po sebi, ne bilo bi treba čakati sto let, v par letih bi bilo gotovo politično gibanje lahko dovršeno. Ker so Slovenci druge krvi in druge narave, kakor nekdo, tedaj njegove kosti in kosti njegovih sinov ne bodo še gledale, kako bo zmago-slavje obhajal „čisti evangelij“ nemške politike med Slovenci.

Mi pa odkritosrčno povemo, da se niti Tavčarjevih sanj in njegovega prerokovanja ne bojimo. Prepričani smo, da bode slovenski narod katoliški, dokler bo bival na zemlji. Moralna moč mu je tako ukoreninjena, da v celoti ne usahne nikdar kot narod katoliških načel. Posamezne vejice se mu pač posuše in odpiše jih vihar, a deblo požene nove, čvrste mladike.

Zakaj bi se torej ravno Slovenci morali dati ukleniti v okove nemških nazorov? Vkljub vsemu pohujšanju, ki ga sejejo liberalci med Slovence, se vendar večina vedno trdneje oklepa zdravih katoliških načel tudi v naši domovini. Padel bo dr. Tavčar, padle bodo njegove blodnje v grob pozabljenosti, naš narod bode pa po prestopu viharju trdneje stal in do-

čakal lepših dni, jasnih vremen. V naših rokah je njegova usoda. Pogumno naprej, bratje, da naš narod nikdar ne bode dozorel za nazore slovenskega Eisenkolba!

Mir v južni Afriki

Dolge krvave vojne v južni Afriki je torej slednjič vendar res konec. Kakor poročajo nam-reč razne brzojavke iz Londona, je v južni Afriki že podpisan sklep miru. Kitchener brzojavlja, da so zapisnik, na katerem so pogoji za predajo Burov, podpisali dne 30. maja t. l. vsi burski delegati ter guverner Milner in Kitchener. V Londonu se vse prebivalstvo neopisno raduje na tem dogodku.

Ali neprijetno iznenadeni smo bili, ko smo prečitali pogoje, pod katerimi so se Buri udali Angležem in priznati moramo, da so se Buri — sodé po teh pogojih — skoraj brezpogojno udali Angležem na milost in nemilost.

Res žalosten konec borbe, katero so Buri skoraj tri leta z nenavadno hrabrostjo bili proti roparski angleški vojski. Posebno po poslednjih burskih vspehih na bojišču bilo je pričakovati, da ta krvava vojna za Bure nekoliko ugodnejše izpade.

Najvažnejša točka med pogoji je ona, ki govori o avtonomiji in ki se glasi tako-le:

„Vojaška uprava se čim prej nadomesti s civilno upravo; in kakor hitro bodo razmere dopuščale, uvedejo se reprezentativne institucije, ki bodo pripravljale deželo na samovlado.“

Buri so se odpovedali samostojnosti ter pri-poznali angleškega kralja Edvarda svojim zakonitim vladarjem, zato pa jim Angleži pripo-znavajo osebno svobodo in privatno posest.

To je pač najmanjše, kar se more v sedanjem času pripoznati nasprotniku, ki se je podal. Dalje ne bodo tirali Burov niti pred vojaške niti pred

Bilo je spomladi.

1.

„Aj, kako hudo me je zbadlo za plečem“, rekel mi je moj prijatelj Pavel, ko sva sedela na „Razgledu“ in gledala doli na Ljubljano.

Bolehal je že dolgo časa; globoko je po-kašljeval in vselej, kadar je močnejše zasopel, čulo se je v njegovih prsih votlo hreščanje.

Tiho je bilo okolu naju. Zdelo se je, kakor da se narava divi sebi v svojem pomladanskem nakitu, liki nevesti predno stopi pred oltar. Na azurnem nebu ni bilo vzreti nobenega oblaka; le semintja so prijadrle pajčolanaste meglice, ki so se pa polagoma razpršile in izginile na jugovzhodu.

„Da bi se skoro odločilo z mojo boleznijo“, vzdihnil je Pavel; pri tem pa me je pogledal, kakor da je hotel reči, kaj ti veš, kako je meni, ki nosim v sebi rano smrt.

„Zaupaj v Boga; sicer je pa tvoja narava trdna in menim, da bi morala biti skrajna sila, ki bi ti življenje uničila.“

„V Boga? — hm.“

„Ali ne veruješ vanj?“

„Da verujem. Vsaj se to božanstvo skriva v meni, tebi, v vseh stvareh.“

„Pavel?“

„Da, ali hočeš, da naj si Boga tako pred-stavljam, kakor nevedno ljudstvo, z dolgo sivo brado, s krono na glavi in z žezlom v roki? To je pač Bog jezuitskih časov. Sedanji učeni svet je rešil vprašanje o Bogu edino po panteistiškem naziranju tako, da se zamore vanj verovati. Večni, neskončni Bog —“ hud kašelj ga je po-silil in dušilo ga je v prsih.

„Kdor dolgo kašlja, dolgo živi“, je pri-pomnil in melanholičen smeh je zaigral okrog njegovih izpitih, brezbarvenih ust.

„Sicer pa“, nadaljeval je, „jaz verujem v večno življenje. Živel sem, predno sem se za-vedal lastne osebe, živel bom v drugih po moji smrti. Mari misliš, da mala cvetka, ki priklje iz mojega groba, nima iste božje substancije kakor jaz, samo njeno vnanje lice je drugače.“

Ne, smrti ni!“

„Toraj si ne želiš zdravja?“

„Vsekakor; to je v človekovi naravi, da z največjo silo brani samostojno bit.“

Dvignila sva se. Počasnih korakov sva pre-hodila Rožnik. Pavel se je močno utrudil; pre-močen je bil vsled pota, kakor da bi ga po-tegnil iz vode.

„Nocoj bom dobro spal: utrujen sem“, je dejal, ko sva prišla domov.

Njegova mamica ga je skrbno popraševala, kako se danes počuti, in gojila upe, da njen sin še ozdravi.

2.

„Pavel, Pavel, kako ti molitev smrdi“, karala ga je nekoč njegova mati.

„Ko si bil v nižjih šolah, lahko je bilo s teboj; sedaj pa si tako mlačen do božjih reči, da me skrbi, kaj bo.“

„Bodite vendar enkrat pametni in pustite take čenče“, ugovarjal je Pavel, „kdo menite, da bo vedno v cerkvi po kolenih drsal.“

„Kdo zahteva kaj tacega od tebe?“

Pavel je bil takrat v osmi šoli. Nadarjen mladenič, žive narave, koval je v svoji domiš-ljiji najlepše načrte za bodočnost. Čital je mnogo; pri tem pa ni izbiral, kaj je dobro, kaj ni. Tako je zgodaj zabredel v verske dvome, kateri so tudi od drugih strani dobivali netiva.

Spominjam se, da je profesor nemščine na-ravnost priporočal Goethejevo versko naziranje.

„Meni se zdi“, tako je rekel nekoč ta pro-fesor male postave in kozje brade, „da še nihče ni tako jasno povedal, kaj je Bog, kakor Goethe v svojem Faustu, kjer pravi, da je Bog ista moč, ki snuje in deluje v vseh stvareh enako,

civilne sodnije. No tudi radi take „velikodušnosti“ ne moremo prepevati slave pohlepni Angležem, ker bilo bi vendar v sramoto ne samo Angliji, temveč vsej sedanji civilizirani dobi, ako bi se ljudi, ki so se borili le za ohranitev svoje svobode, potem ko so izgubili isto, še streljalo in morilo. O amnestiji ustašev ni v mirovnem dokumentu niti govora, torej so isti popolnoma izročeni Angležem na milost in nemilost. Angleška vlada pa se je obvezala, da bo Burom pomagala zopet sezidati po vojni uničene farme ter ne zahteva od Burom nikake vojne odškodnine. To zveni ravno tako, kakor da bi razbojnik, ki je potovalca v gozdu popolnoma oropal, istemu velikodušno zatrdil, da za svoj „trud“ ne zahteva nikake odškodnine. S čim naj bi Buri plačevali vojno odškodnino, ko so jim Angleži vse uničili in opustošili vso deželo?!

Tako je toraj končala ta najkrivičnejša roparska vojna, krivičnejša od vseh, kar jih pozna novejša zgodovina. A brzojavke iz Londona nam še pripovedujejo na široko in dolgo, kako se tamošnje prebivalstvo kar topi od blaženosti in radosti, da se je v južni Afriki sklenil mir, mesto da bi se vsa Anglija sramovala radi tega svojega grdega čina, ki je Angleže za vedno omadeževal pred vsem civiliziranim svetom.

Tudi vprašanje o uvedanju avtonomije so si Angleži pridržali popolnoma sebi in uvedejo isto tako, kakor bo njim po volji in kadar jim bo prav, ali pa sploh nikoli, ker v zgoraj citirani tozadevni točki je rečeno, da se, kadar bodo razmere dopuščale, uvedejo le reprezentativne institucije, ki bodo še le pripravljale teren za avtonomijo. S tem je rečeno, da bo Angležem dano na voljo zatezati stvar, kakor jim bo bolj ugajalo. Tudi kar se tiče nizozemskega jezika, so koncesije Angležev minimalne. Dovolili so pouk istega v šolah, pred sodnijo bo pa raba tega jezika dovoljena le tedaj, ko bo to potrebno. Ta klavzula je tudi tako elastična, da se jo daje, kakor je ravno nam predobro znano, natezati in stiskati kolikor se hoče.

Tudi Krüger in dr. Leyds bila sta popolnoma presenečena po mirovnih vesteh, ki so došle iz južne Afrike in dozdevale so se jima skoraj neverjetne.

Sedaj pa pomislimo nekoliko, iz kakih vzrokov se je začela ta žalostna in še žalostnejše končana vojna. Ste li morda burski republiki v čem razžalili Anglijo, ste li morda kršili njena prava, se hoteli polastiti njenega ozemlja? Ne, vsega tega ni bilo, marveč Anglija je bila pohlepna po bogatih zlatih rudnikih in je umetno izzivala vojno, da se polasti obeh burskih republik. Države se običajno vsaj poslužujejo pretveze širjenja kulture, kadar uprizarjajo roparske vojne, a Anglija se ne more opravičevati niti na ta način, ker Buri to sako civilizirani in

so pred vojno živeli v takem blagostanju, da pač niso čisto nič potrebovali kakih angleških „kulturo- in blaginjonoscev.“

Angleži se pa sedaj vesele na vspehu te roparske vojne, ki je bila zapričeta iz najgrših motivov in se je od angleške strani vodila na najnehumannejši način. Človekoljubje, pravica in civilizacija, zakrite si obraz, a ne toliko radi Anglije, kolikor radi vsega ostalega sveta, ki ni niti z mazincem zganil, da bi narod, ki je junaški branil svojo svobodo, branil pred roparskim napadom.

Izvirni dopisi.

Iz Idrije, 25. maja. V Idriji se namerava ustanoviti ljudska posojilnica za rudarje. Liberalni gospodi pa to ni všeč, zato se zaganjajo v poslanca, dekana, ter napovedujejo da se s tem ne bo ničesar doseglo. Pojasnimo nekoliko zadevo!

V Idriji že nekaj let posluje okrajna hranilnica in posojilnica za sodnijski okraj idrijski. Dolgo časa smo mislili, da se bo dala vsaj tu ohraniti sloga in da v denarnem zavodu ne pride do strankarstva. Že tri leta sem prosijo rudarji, naj se zanje osnuje poseben zavod in navajajo, za to tehtne vzroke. A ravno dekan in katehet sta ves čas odsvetovala in prigovarjala dolgo časa, naj se ne cepi delovanje ravno v finančnih zadevah; dala sta celo častno besedo, da bota toliko časa zadrževala tako gibanje, dokler bodo tudi naprednjaki mirovali v tem oziru. Hranilnica naj bode nepristranska, naj bode zavod, do katerega imajo vsi sloji zaupanje! Zato so volili celo v nadzorništvo idrijskega župana g. Lapajne, da se s tem faktično pokaže, koliko jim je do tega, da se v finančno upravo ne uvede strankarstvo.

A pri zadnjih volitvah se je po naši okolici izrabljevala okrajna hranilnica, zagrozilo se je kmetom-volilcem, da se jim takoj odpovedo posojila, ako volijo s katoliško stranko. Res je marsikateri radi tega strahu oddal listek za liberalnega kandidata. Presenetila nas je taka agitacija, vendar še radi tega nismo hoteli izvajati posledic. Saj je bila volivna borba na Kranjskem tako huda, kakor prej še nobenkrat ne in „Jednakopravnost“ je sama priznala, da je bila v Idriji še najhujša. Mislimo, najbrž je gospodom že žal, da so se tako daleč spozabili in odpustili smo jim tako netakno postopanje. A glej! Kmalu po novem letu nas znovega preseneči občinska seja, pri kateri gospod župan naznanja, da se ustanovi še ena in to „mestna hranilnica v Idriji“. Gospoda župana naj mestni odbor pooblasti, da lahko vse potrebno ukrene in da zavod prične kmalu poslovati. Ker pri našem magistratu ni nobene opozicije, se je tako

dovoljenje in pooblastilo enoglasno dobilo. Popraševali smo, je li gospod župan izstopil iz nadzorstva okrajne hranilnice, ko snuje novo, a zvedeli, da je še vedno odbornik stare hranilnice. Četudi ustanavlja mestno hranilnico. Pomagal mu je tudi pri tem poslovanju odbornik okrajne hranilnice. Tako čudno postopanje je razburilo rudarje, da so sedaj na vsak način zahtevali novo posojilnico za se. Po takem činu nista mogla ne dekan ne katehet ostati več uda okr. hranilnice, odpovedala sta svoj delež in z rudarji prosila za dovoljenje ustanoviti ljudsko posojilnico po Raiffeisenovem sistemu. Ta korak pa zopet ni po volji našim naprednjakom. Zase zahtevajo vse ugodnosti in nepravilnosti, a drugim ni prosta pot odstopiti od zavoda.

„Jednakopravnost“ pravi, da sedaj ne bode več dajala stara posojilnica podpor katoliškim društvom in katoliškim posojilnicam.

Prašamo vas, koliko ste pa že dali za katoliške posojilnice? Ne krajcarja ne! In za katoliška društva, koliko ste delili podpor? Edino Vincencijevi družbi ste dali par let sem mali donesek, a to ni katoliška družba, temveč le dobrodelna naprava, ki, kakor se razvidi iz društvene knjige, podpira potrebne, posebno še bolnike brez razločka, naj bode kateri katoliške, liberalne ali socijalnodemokratske stranke.

Gospoda, le resnico poročajte! Kakor je bilo vam prav, da ste brez naših ugovorov hoteli napraviti mestno hranilnico, pustite še vi nam prav, da si osnujemo ljudsko hranilnico. Vaše prerokovanje, da se bode vse izjalovilo, da ne bomo ničesar dosegli, ne smatramo resnim, enako ste napovedovali konkurs krščansko gospodarskemu društvu, ki posluje izvrstno in krasno prospeva.

Politični pregled.

Trozveza in evropejski mir. Poročevalec kat. svetovnega glasila „Kölnische Volkszeitung“ imel je priliko razgovarjati se o vrednosti dvo- in trozveze za evropejski mir z nekim zelo vplivnim politikom neke manjše države (Belgije?) Prouzročil je razgovor članek lista „Hamburška poročila“, v katerem je bil nad vse oster napad na avstrijskega zunanjega ministra grofa Goluchowsky. V članku opisuje se Goluchowsky kot največji sovražnik Nemčije. Očita se mu, da je gojenec jezuitov in Poljak, njegova žena je Francozinja in tako združi v eni osebi Goluchowsky napram Nemčiji ulogo prijatelja in dela na zvezo med Nemčijo, Anglijo in Avstrijo, za slučaj vojke bi pa Anglija in Avstrija Nemčijo pustili na cedilu in bi proti Rusiji in Franciji morala Nemčija vojsko sama izvojevati. Pri tej svoji priliki razvil je ptuji uplivni politik mnenje o sedaj obstoječih političnih zvezah. Pretežna večina diplomatov je mnenja, da

le zunaj se različno pojavlja. Vsa druga teologija je zmes praznih besedi, kajti:

Wo die Begriffe fehlen, dort stellt ein Wort zu rechter Zeit sich ein.“

Tako je večkrat rekel, in pogladil brado in ščetinaste lase.

„Duhovniki prodajajo same besede, in niso za nobeno korist človeštvu“, je trdil ta junak v profesorskem cilindru.

Jako velike koristi pa je bil on za ljudstvo, ker je vsako leto nametal do petnajst dvojč. Prijatelj človeštva!

„Si li slišal“, rekel je Pavel, ko sva šla iz sole domov. „O tem sem tudi že sam razmišljeval, in zdi se mi, da trdi profesor pravo.“

Od tedaj je še rajše prebiral veri sovražne knjige; navduševal se za najbolj razvpite sovražnike cerkve. Vendar popolnoma še ni bil skvarjen. Seme materinih nauk se ni dalo tako lahko izrjavati. Vničilo je je še le dunajsko življenje.

3.

Matura! Sladki občutki, kadar se človek čuti prostega zaduhlih šolskih sob, in čaka, da poleti v življenje.

Kovali smo načrte. Bili smo zelo idealni, gorje mu, ki bi se bil upal politiki z vodo realne vsakdanjosti, kar je sezidala naša domišljija.

Cez petnajst let: državni poslanci — ugledni odvetniki — imenitni zdravniki — Bog znaj, kaj še vse!

Nekateri so kar goreli želje priti na Dunaj. Da bi svetu pokazali, da niso več mlekozobi, okrasili so si prsi s trakom, in hodili po glavnem trgu ponosno, češ, da so prihodnji voditelji naroda.

Pavel se je odločil za filozofijo. Ko sem mu jaz svoj načrt odkril, nategnil je obraz v sarkastični nasmeh.

„Ali se greš pitat?“

Prosim te, kaj pa je duhovnik?“

„Saj si se učil, Pavel“, rekel sem mu.

„Duhovniki so kmetje, ki le toliko gredo v semenišče, da so še malo bolj neumni. Sploh, jaz ne morem umeti, kako da zamore človek pri zdravi pameti žrtvovati svojo prostost in poslušati zastarele teorije.“

Na poti v bogoslovje so nas spremili tudi oni, ki so imeli odriniti na Dunaj.

„Ali ste bedasti; kesali se bode, da si populite lase kakor ta-le“, rekel je eden izmed onih, kazoč na velikega orjaka pred semenškimi vrati, ki si po razlagi nekaterih lase puli.

„Škofu greste delat tlako. Ubogi naš narod, ako bi se mu vsi tako izneverili.“

„Ubogi narod“, rekel je Mejnik, ki je nameraval iti v semenišče, „ko bi šli vsi na Dunaj zanj pit in plesat.“

S takimi in enakimi pozdravi smo se ločili.

4.

„Prijatelj, to je življenje!“ Tako mi je pisal Pavel nekaj mesecev po odhodu na Dunaj. „Dunajčanke so kakor živo srebro. Slovenke naj bi se od njih učile občevarjanja z moškim svetom. A propos! Tebi to govorim, Tebi, ki študiraš sveto vedo. — Jaz imam pač ta princip, več da si skusil, lažje govoriš o življenju.“

Vedno redkejša so bila pisma. A kolikor mi jih je pisal, vsako je bolj kazalo, da se moj prijatelj pogreza. —

Nekega dne dobim pismo. Odprem je; v njem je bila vizitka Pavlova s pripisom, da naj ga obiščem na njegovem domu.

Dve leti se nisva videla. Ko sem vstopil v njegovo stanovanje, sem se prestrašil. To ni bil več tisti živahni Pavel poln idealov. Moj Bog, kako slabo je izgledal. Vdrte oči brez vsakega ognja, posušena lica, brezkrvne ustne, ki so pri govorjenju nervozno vibrirale.

„Ah, da si mi zdrav!“ rekel je s slabim glasom. „Vidiš, bolezen me tare. Sicer pa upam, da se obrne na bolje. Hodim se mnogo sprehajati, da se pluća okrepijo v svežem zraku.“

občinstvo in tudi časopisje pretirava važnost sedaj obstoječih modernih državnih mirovnih zvez. Na površje je politiške zveze spravil stari lisjak Bismark, akoravno niti sam ni veliko držal nanje. Tricesarska zveza znižala se je na prijateljsko razmerje treh cesarjev, ki je končno popolnoma zaspala. Ko mu je poročevalec na edenega lista rekel, da zgodovina pripisuje vspeh zvezi, odgovoril je: gotovo so se zveze že zgodile in spolnile svojo dolžnost, toda to niso bile mirovne zveze v preteklem stoletju, marveč bile so vojne zveze. Svoj čas se je o rusko francoski zvezi mislilo, da ji je namen vojska, toda ko se je izkazalo, da je dvozveza mirovna zveza, ne briga se noben resen državnik več zanjo. Mir ne čistijo mirovne zveze, marveč sčisti ga borza, veliki kapital in razvoj industrije. Vojska v Južni Afriki, katero so povzročili velekapitalisti, dokazuje le, da rabi velika financa le kolonijalne vojske. Z vso silo se pa upira in je že opetovano preprečila vojsko med evropskimi velesilami, to pa zato, ker bi bili vsled vojske bodisi zmagovalci bodisi premaganci bankrotni. Nisem prijatelj velikega kapitala toda njegova zasluga je, da ni še prišlo med evropskimi velesilami do krvavega plesa, ker mnogi častiteljni uplivni generali žele vojsko, toda borza je uplivnejša nego so generali. Diplomati se pa sramujejo to pripoznati in zato se igrajo in mečejo občinstvu pesek v oči, z zvezami. Ne velekapitalisti, marveč diplomacija vzdržuje evropski mir, to je z drugimi besedami: jud gospoduje v Evropi.

Slovansko dobrodelno društvo v Petrogradu je imelo 25. m. m. svoje letno zborovanje. Navzočih je bilo mnogo dostojanstvenikov. Predsednik društva je v svojem govoru povdarjal, da je glavni namen društva podpora slovanskih dijakov, vključ temu pa, da ima društvo tako blag namen in se množi število podpore vrednih slovanskih dijakov, zmanjšali so se društveni dohodki in le s pomočjo drugih društev in pa zasebnikov je bilo mogoče društvu izpolniti svojo dolžnost. Veselo znamenje je, da mladina drugih slovanskih narodov tako neguje ruščino, kar dokazuje, da simpatija drugoslovanske mladine do Rusije ni prenehala. Z vso energijo moramo pa sedaj delati na to, da napreduje velika naša domovina v olik in znanosti!

Prusi, Poljaki in nemški katoličani. Prusi kakor znano, so zopet pričeli na vso moč pritiskati in tlačiti nesrečne v njihovi državi stanujoče Poljake, katere hočejo ponemčiti z vso silo. Vladni pruski aparat sovraži Poljake ne le kot Slovane, marveč še bolj zato ker so odločni katoličani. Na podel infamen način napada vladno prusko časopisje poljsko katoliško svečeništvo, ki zvesto trpi in se bori za ubogo poljsko zatirano ljudstvo. Pred vsem pruska vlada, kakor itak znano, zahteva za odkup poljskih

zemljišč in za naseljevanje nemških kmetov mnogo milijonov mark, ki jih je od državnega zbora že dobila, toda napovedala je tudi še, da bode zahtevala še več, namreč doklade za uradnike in učitelje v poljskih krajih. Nemška narodno liberalna večina v zbornici bode vse to vladi dovolila. Nemško časopisje vladno napoved ni prejelo s posebnim navdušenjem, celo tako ne, ki je vladi prijazno, zato tožijo vladni listi. da navdušenje za germanizacijo peša. Poljski narod ponosen na svojo slavno zgodovino prenesel bo to prusko nasilje in oholost. L. 1886 pričelo se je z nakupovanjem poljskih zemljišč in se dalo na razpolago 150 milijonov mark. Toda ponemčilo se je toliko ko nič. Komisija za germanizacijo je res nakupila veliko zadolženih zemljišč za drag denar in naselila nanje Nemce, toda poljski posestniki nakupili so si drugod zemljišča na katerih so nezadolženi dobro gospodarili, nemški naseljenci pa niso germanizirali, marveč so bili prisiljeni učiti se poljski, če so hoteli s sosedi občevati in njihovi otroci se že čutijo Poljake, ker so se nemški naseljenci poženili s poljskimi hčerami. Mesto da bi bili Poljaki zadovoljni, so napredovali v zadnjih petih letih tako, da so od Nemcev nakupili pet in pol kvadratnih milj zemljišča. Ravno z nameravano germanizacijo, so se Poljaki emancipirali nemških trgovcev po mestih, ki zapuščajo na poljskem Pruskem mesta tako, da dobivajo le ta vedno bolj poljski značaj. Dokazano pa je tudi, da nemški posestniki sami prodajajo posestva vladnim komisarjem. Najostreje obsojajo pruske nasilje nemški katoličani napram Poljakom sami, ki ob enem to tudi obsojajo z agrarnega stališča, ker se bodo vsled pruskega nasilja napram Poljakom cene zemljišč neprimerno visoko podražile, vsled česar je kriza prej ko slej neizogibljiva. Poljski plemenitaši so sklenili dati 132 milijonov, da se prepreči namen nemške vlade in se Poljakom ohranijo posestva.

Anarhistična konferenca zborovala je o binkostih v Mannheimu na Nemškem. Po badenskem zborovalnem zakonu političskih zborovanj vladi ni treba naznanjati, oblasti pa nimajo pravico zborovanja nadzorovati. Koj po otvoritvi zborovanja prišel je na shod policijski komisar, ki je izjavil, da nima nikakega pooblastila, shod preprečiti. Anarhisti zborovali so toraj javno pod policijskim nadzorstvom. Poroča se še, da so odseki zborovanja zborovali brez policijskega nadzorstva. Zadnje anarhistične konference po leti 1900 v Parizu in 1900 o božiču v Berlinu in o veliki noči lani se vsled policijske prepovedi niso smele vsiti javno in so morali zbrani anarhisti zborovati tajno.

Izgredi v Lvovu. V ponedeljek so štrajkujoči zidarji uprizorili po Lvovu velik demonstrativen obhod. Policija je hotela demonstracijo preprečiti ter je skušala množico razgnati. Demonstranti pa se niso pokorili poveljem policijskih organov ter so nadalje prepevali in vpili. Dasi demonstriranje niso dejanski napadli redarjev, pozvala je policija vojaštvo na pomoč. Ko so demonstranti to zapazili, so še silneje vpili proti vojaštvu, proti kateremu je priletelo tudi nekaj kamenja. Demonstranti so obkolili in nabili nekega policijskega komisarja, ki je posebno brutalno nastopal. Ker se je dozdevalo, da ne zadostuje samo ena stotnija pešcev, ki je prišla prva na pomoč policiji, pozvali so še en eskadron huzarjev. Tudi dohod teh je množica vsprejela s vpitjem in žvižganjem. Eden huzarjev je, zadet od kamna, padel s konja na tla. Huzarji so nato množico razgnali; demonstranti pa so se pozneje na drugem mestu zopet združili. Nekaj prodajalnic je bilo opljenjenih. Izgredniki so poskušali napraviti barikade. Ko so nekoliko po 11. uri zopet prišli vojaki, so jih demonstranti napali s kamenjem. Vojaki so nato rabili orožje, bajonete in sablje, in so ranili več demonstrantov. Ko so demonstranti kljub temu še nadalje kamenjali vojaštvo, je isto nato dvakrat izstrelilo na množico. Vseh ranjenih je kakih 200, med temi nekaj težko ranjenih. Nekaj jih je umrlo. Razbitih je bilo 50.000 stekel. Stavka je sedaj končana.

Domače novice.

Najnovejše delo naših poslancev. „Hrvaško-slovenski klub“ in „Slovanski centrum“ sta se združila preko slovenskih liberalcev v skupen klub. Načelnika sta dr. Šustersič in in Ivčević. Ta združitev bo štela 27 članov. Z velikim zadoščenjem beležimo to vest. Slava našim poslancem!

Dr. Tavčar je dejal, da bo „Sl. List“ radi zadnjega podlistka tožil in sicer „brez pardona“. Kako neki pride gosp. doktor do tega, da nase obrača dotični podlistek? To mu bo seve treba pojasniti, na kar smo zelo radovedni, ker mi prav nič ne vemo, da bi bilo mogoče spravljati naš podlistek v zvezo z dr. Tavčarjem. Popolnoma mirno torej pričakujemo obtožbe in celo — ljubljanskih porotnikov. Čas je že, da tudi pred porotniki enkrat dr. Tavčar doživi blamažo.

„Slovenski Narod“ očitno ignorira prepis med Vsenemci in nič noče poročati o podrobnostih, dasi se rad baha, da je „prvi dnevnik“. Ali se morda nekdo boji, da bi Vsenemci razkrinkali njegove zveze posebno o dr. Šustersičevi aferi, ako bi jih pri miru ne pustil?

Oddaja slikarskega dela v dvorani deželnega dvorca. Pred kratkim je bilo razpisano slikarsko delo dvorane deželnega dvorca. Merodajni faktorji so naglašali, da bode dvorana umetniško izdelana. Tudi se je povdarjalo, da kaj enakega zamore in je zmožna edino kaka večja tvrdka izvršiti. Mi smo tega mnenja, da bi naši domači slikarji bili kos tej nalogi, vsaj imamo izborne strokovnjake med našimi domačini. Ponudbo za slikarsko delo v deželnem dvorcu ponudila sta dva ponudnika. Prvi ponudnik bila je neka dunajska tvrdka sama zase, a drugi ponudnik bil je konzorcij obstoječ iz sloveče dunajske tvrdke in enega domačega slikarskega mojstra. Naglašati moramo, da je dunajska tvrdka sloveča in da je že mnogo fino pripoznanih del izvršila, tudi domači slikarski mojster je priznan kot eden prvih strokovnjakov. Kakor po navadi pri nas, ako kaka javna korporacija oddaja kako delo, predstaviti in pokloniti se mora vsak ponudnik posebej pri vsakem javnem funkcionarju. Poklonil se je tudi konzorcij, posebno domači mojster, merodajnim krogom, zagotavljajoč, da bo konzorcij popolnoma kos dani mu nalogi, ako se mu delo izroči. Gospodje deželni odborniki bili so prijazni — kakor po navadi — in obljubili ozirati se na konzorcij, v kateremu je domačin, kajti s tem bi bilo pomagano vsaj deloma domačemu mojstru in domačim slikarskim delavcem. Vršila se je seja dež. odbora, oddalo se je slikarsko delo dvorane dež. dvorca. Seja bila je zelo zanimiva. Debatiralo se je. Vendar skrivna moč je zmagala. Dež. odbornik dr. Schaffer — skrivna moč nad dr. Tavčarjem — je govoril in glasovali so. Dr. Tavčar je baje obljubil domačemu mojstru, da bo glasoval za konzorcij, a glasoval je nasprotno. Delo ni prejel konzorcij, v katerem je domači mojster, marveč dunajska tvrdka. Besedo držal je gosp. deželni odbornik Povše, ki je glasoval za konzorcij, kakor je obljubil. Dva sta bila proti enemu, dve je pa zmirom več nego ena. Tako se je v seji dež. odbora oddalo slikarsko delo dvorane deželnega dvorca. Čuditi se ni, saj je pri nas stara navada, da bolj ko kaj po tujem smrdi, več ima kredita. Kako pa drugod? Pred nedolгим časom bilo je razpisano večje ključavničarsko delo na Dunaju. Tukajšna tvrdka g. A. Žabkar misleč si: ako dunajski obrtniki v Ljubljano delajo ponudbe in tukaj delajo, zakaj bi ljubljanski obrtniki obratno ne napravili in na Dunaj stavili svoje ponudbe, saj so zmožni kaj napraviti. A kaj se je zgodilo? G. Žabkar dobil je odgovor, da se ne morejo na njegovo, akoravno cenejo ponudbo ozirati, ker imajo na Dunaju dovolj obrtnikov, ki davek plačujejo. Tako mnenje imajo javni funkcionarji na Dunaju. Kaj ne g. dr. Tavčar in dr. Schaffer, to je nekoliko razlike! Vprašamo pa: Ali ne plačujejo tudi naši obrtniki davek, posebno deželne naklade?

Mravljak, ta je bil tič. Povedali smo že o veliki denarni zadregi, v katero je prišla nemškutarska hranilnica v Št. Lenartu. Sedaj se pripoveduje o umrlem županu Mravljaku tudi to-le: Pred štirimi leti zidali so v Št. Lenartu petrazredno šolsko poslopje. Stavbo je prevzel

Ko sem opazoval mojega prijatelja, živo podoba pogorišča moralnih in fizičnih moči, vrnila se mi je misel, da bi bilo dobro, ako bi se tudi za moralne ubijavce postavila vešala.

Odslej sem ga večkrat spremljal na njegovih sprehodih. Pravil mi je o svojem življenju, razlagal svoje versko prepričanje, ki je bilo do cela omajano. Vedno bolj je hiral; slednjič se je moral vleči. Njegova mati je spoznala, da mu ni rešitve. Namigavala mu je, da bi bilo dobro, ako bi nekoliko poravnal svojo preteklost.

„Pustite me, ako me ljubite“, zavrnil jo je Pavel.

Zdravnik je v kratkem času napovedal agonijo.

Nekega dne sem ga zopet obiskal. Na vsem je bilo spoznati, da so ure njegovega življenja štete.

„Pavel, daj se prevideti“, drznil sem se mu reči.

„Morda je po smrti sodba, morda pekel“, zdihnil je globoko. Ker sem mu le prigovarjal, se je udal.

Ko sem ga prišel kropit, pripovedovala mi je mati, da je umrl skesano, s križem v roki. Poslavljaljoč se od mrtvega prijatelja, nisem mogel kaj, da ne bi vzkliknil: Lopovi, ubijavci mladine, dajte materi sina nazaj, povrnite človeški družbi škodo!

Mravljak, da bi pod streho spravil svojo opeko! Stroški za šolo so znašali 66.000 kron!! Toda hujše še pride! Za tri (reci tri!) leta se je šola jela rušiti, podirati!! Več ko pol leta ni bilo šolskega pouka. Popravilo je stalo 18.000 K!!

Iz Kranja. Ad št. 88/res. Slavnemu uredništvu „Slovenskega Lista“ v Ljubljani. Stari trg št. 19. Z ozirom na med domačimi novicami cenjenega lista „Slovenskega Lista“ z dne 24. maja 1902. l. št. 21 se nahajajočo notico z naslovom: C. kr. ministerstvo za notranje zadeve — in pa „Gorenjec“, zahteva podpisano c. kr. okrajno glavarstvo na podlagi § 19 t. z. za sprejem naslednjega uradnega popravka: Ni res, da bi bila rešitev odloka c. kr. ministerstva za notranje zadeve glede pritožbe g. T. Pavšlarja in drugov radi odgoditve volitve v okr. bolniško blagajno v Kranju dostavljena preje „Gorenjecu“, kakor pa dotičnim, ki so pritožbo vložili, res pa je, da dotični odlok c. kr. ministerstva za notr. zadeve še do danes ni prišel na podpisano c. kr. okrajno glavarstvo in ga tedaj ono ni moglo nobenemu še dostaviti. Ni res nadalje, da bi bil sedanji voditelj c. kr. okrajnega glavarstva v kaki tesni zvezi z sedanjim šefredakterjem „Gorenjčevim“ in voditeljem liberalne stranke. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 26. maja 1902. l. K. k. Bezirkshauptmannschaft in Krainburg. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju. Alfonz Pirc, c. kr. deželnovaladni tajnik in vodja c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju.

„Joh. Seunig“ je napis na trgovini naprednega obč. svetnika v Ljubljani. G. Seunigu radi brezplačno povemo, kako se „Johann“ slovenski pravi.

Siromak, ti si kaj drugega! V Idriji imajo župana napredne stranke, kateri je jako podjeten. le pri revežih rad prihrani. Navadno jih pošilja k duhovnikom. Znanec nam je na priliko povedal naslednji vzgled: 14 leten deček, kateremu je umrla mati, oče pa je brez stalnega zaslužka, ker so ga od rudnika odpustili, pristopil bi rad k prvemu sv. obhajilu. A siromaček nima obleke. Njegov varuh stopi k županu ter ga prosi podpore, da bi mu preskrbel obleko. Sam je ne more, ker ima svojo družino. Gospod župan pa ga zavrnejo, češ, da je že zadosti, ker plačuje občina za reveža tako že hrano. „Pojdite k duhovnom, naj ti dajo“, milostno nasvetujejo... Kaj je občina res tako ubožna, usiljuje se misel. Saj so vendar precejšnje doklade. V tem dobim slučajno v roke 11. številko županovega glasila „Jednakopravnost“. Iz radovednosti čitam uvodni članek „Mestna realka“. Med drugim berem: „Zazidana plošča s telovadnico vred znaša 1112,48 m². Pod sprednjim delom stavbe je kletišče, katero obsega 10 prostorov. Na vzhodni strani je pršna kopel z dvema garderobama za obleko in perilo. Pršna kopel ki je za mrzlo in gorko vodo, se bode rabila lahko hkratu od 20 učencev... Proti vzhodu leži ravnateljstvo stanovanje, obstoječe iz 4 sob, kabineta, vstopne sobe, kuhinje, kopalne sobe, sobe za posle in shrambe... Po celi stavbi je napeljan vodovod, ravno tako so tudi vsi kloseti narejeni na vodo. Pisoarji so najnovejše vrste, tako imenovani „oljnati urinarji“... Vsaka soba ima pripravo za ventilacijo, katera se lahko uravna skupno za celo poslopje v kletišču, ali pa posamično v vsaki sobi...“ Dovolj mi je bilo, odložil sem list. Le ene misli nisem mogel pregnati: Tu tako razkošje, — za reveža pa občina nima niti toliko, da bi mu pokrila vsaj nagoto! Dovolj stori za siromaka, ako skrbi, da lakote ne umrje za plotom... Prav moderno!... — V roke dobim preračun za leto 1901 in 1902 ter ju primerjam. „Poslovna doklada županu 1200 kron“ čitam za leto 1901, „poslovna doklada županu 1200 kron, potni stroški 150 kron“, čitam v preračunu za leto 1902. Torej bo dobil župan 150 K več. Bog mu jih blagoslovi! Sedaj pa reveži! „Redne podpore revežem 1680 kron“, čitaš za leto 1901, popolnoma enako za l. 1902. „Izredne podpore revežem 320 kron“, so določili za leto 1901. „Izredne podpore revežem 300 kron“ pa za leto 1902, torej 20 kron manj. Sedaj smo šele prav moderni! Občina plačuj trgovcu županu potne stroške, duhovnik pa oblači občinske reveže!... Moderno!...

Zopet jeden. Tako je pisal „Gorenjec“ pred nekaj tedni ter z velikim veseljem svojim redko sejanim bralcem poročal, da je bil obsojen pri kranjskem sodišču g. zidarski mojster Žebre, ker je baje poškodoval nekega delavca. Seveda se je g. Žebre takoj pritožil zoper to razsodbo g. adjunkta Seliškarja. Deželno sodišče je ugodilo rekurzu in g. zidarski mojster je dobil sijajno zadoščenje s tem, da je bil oproščen vsake kazni. Zagovarjal ga je dr. Furlan. „Gorenjec“ s svojimi liberalci pa je zopet za eno bla ma ž o b o g a t e j š i. — Želeli bi, da bi „Gorenjec“ mesto malenkostnih stvari prinašal v bodoče druga bolj zanimiva poročila o svojih ljudeh, kako n. pr. poštene ljudi psujejo s psi in drugimi surovimi izrazi, dalje kako lepo se sliši v tihi noči prusaška pesem „die Wacht am Rhein“ itd. To bo zanimalo občinstvo.

Liberalci v Kranju imajo svojega župnika in dekana tako radi, da se včasih zavoljo njega v jezik ugriznejo. V predzadnjem „Gorenjcu“ je znani liberalček jezik stegnil nad č. g. dekanom Koblarjem, češ, kaj je li ta šel na blejski sestanek slovanskih časnika, ko ni ne dostojanstvenik in ne častnikar. V zadnjem „Gorenjcu“ je pa isti zopet jezik stegnil proti dekanu g. Koblarju, češ, da dekan opravlja in laže, ker se ne strinja z dostojanstvom kranjskega dekana in urednikom „Izvestij muzejskega društva“. Prej je usnjar Rakovec rekel: „Dekana smo že ugnali!“ — zdaj so si pa vsi čedno jezike obezali. Gospodu Cirilu — naše sočutje!

Letina na Gorenjskem dozda se ne kaže preveč slabo. Žita lepo stoje, posejana rž je visoko zrastle. Tudi krompir lepo poganja. Detelje in trave so krasne, da bi le dež preveč ne nagajal, ko bodo ljudje pod streho spravljali. Mrvo bodo kmetje zelo potrebovali, ker so lansko že davno vso pokrmili. Fižol sta pa v mnogih krajih, kjer so ga zgodaj sadili, končala mraz in dež. Sadja bo še nekaj, samo češplje je slana posmodila, v nekaterih krajih tudi orehe. Gorenjec kaže razum tudi v kmetovanju. Po vsem Gorenjskem se vidi veliko živine dobre pasme, to je tudi prav, ker le živina in les moreta rešiti kmeta propada. Obžalovati se pa mora, da država ne gre kmetom prav nič na roke. Če kdo njivo spremeni v travnik, ima velike stroške in potem večji davek.

Podobarji proti konkurenci — v šolah. Zadruga podobarjev na Dunaju sklicala je pretekle dni velik shod, katerega so se udeležili skoraj vsi podobarji bivajoči na Dunaju. Namen shodu je bil, da se pogovore zakaj da tako vidno peša podobarska obrt. Omenilo se je med drugim, da obrtne šole zdatno konkurirajo ne samo podobarjem marveč tudi mizarjem. Tako je obrtna šola na Dunaju prevzela in naredila okvirje za „dvorni muzej“ v vrednosti 34.000 kron. Navedlo se je še več slučajev iz katerih se razvidi, kako občutno konkurenco delajo obrtne šole podobarjem in mizarjem. Naglašalo se je tudi, naj bodo obrtne šole res izobrazovalnice umetnije, za kar so poklicane in naj se držijo učnega načrta, katerega imajo začetnega. Nikakor pa ne gre, da bi te naprave konkurirale obrtnikom. Tudi v Ljubljani imamo obrtno šolo, katera občutno konkurira našim podobarjem in tudi mizarjem. Gotovo bode kak profesor ali učitelj, ko bode čital te vrstice dejal: to so malenkosti, nobena konkurenca. Mi pa že danes odgovorimo: Poprašajte podobarje in mizarje, koliko obrtna šola konkurira njihovi obrti. Odgovora Vam ne ostanejo dolžni. Sploh pa prihodnjič o tej zadevi kaj več.

Kranjska trgovinska in obrtna zbornica imela je svojo ustanovno sejo, v kateri je izvolila predsedstvo. Skrivna moč — je uplivala, da so gosp. svetniki oddali iste glasovnice, katere je skrivna moč že poprej pustila natisniti. Skrivna moč je hotela, da naj bode: predsednik trgovinske in obrtne zbornice g. Lenarčič, podpredsednik g. Kollman, provizorični predsednik pa g. Baumgartner. Predsedstvo je dobilo ministersko potrjenje. Volili so se tudi trije odseki. Tudi lista kandidatov posameznih odsekov, je pustila — skrivna moč poprej natisniti. In bili so izvoljeni odseki, in kakor se je pred-

sedstvu podelilo mesto Nemcu, tako so tudi po odsekih pridno zastopani vsi v zbornici se nahajajoči se Nemci. Samo eden se je prezrl, mal obrtnik je a zraven „klerikalec“. To je hudo, sploh bi ga ne bilo treba v zbornici. V kranjski trgovinski in obrtni zbornici, je po narodnosti 20 Slovencev in 4 Nemci. Med temi so 1 ravnatelj banke „Slavije“, 9 trgovcev, 7 tovarnarjev, 1 stavbinski podjetnik, 1 ravnatelj kranjske industrijske družbe in 5 malih obrtnikov. V petek 13. t. m. ob 1/2 6. uri zvečer vrši se v mestni dvorani seja, v kateri bo volila zbornica enega dež. poslanca.

Ponesrečen urednik. Urednik celjske „Domovine“ g. Cvetko Golar v Celju je padel z družega nadstropja na cesto. Pretresel si je možgane in zlomil roko.

Spominek za † gosp. prof. Jos. Marna je izdelal g. Feliks Toman, kamnosek v Ljubljani in ga je tudi že postavil v Štangi. Črna plošča z napisom je iz lepega senita, okvir iz lepega sivega kamna, zgoraj angeljska glava iz karskega marmorja. Vzidan je zunaj v cerkveni zid na primernem kraju. 24. junija na krsni dan dopoldne bo spominek slovesno odkrit. Pride tudi prevz. knezoškof.

Pogreb preč. g. mons. Ivana Trevna v Idriji. — Pogreb se je vršil prav lepo ob veliki udeležbi. Najugodnejši utis na občinstvo je napravila navzočnost deputacije od sv. Ivana, sestoječe iz gg. mestnega svetovalca Iv. M. Vatrovca in njegovega brata Josipa, g. Antona Trobca, svetoivanskega cerkovnika in gosp. Šubana. Lepo znamenje spoštovanja, ki je je užival pokojni gospod pri svojih nekdanjih župljanih! Med duhovniki je bilo opaziti čast. gosp. Andreja Furlana, duhovnika iz Trsta. Pogrebno svečanost je opravil ob obilni asistenciji veleč. g. dekan Arko, kateremu smo iz srca hvaležni za krasni govor, v katerem je slavil kreposti in zasluge pokojnega gospoda. Ob tej priliki naj omenim — tako piše poročevalec tržaške „Eдинosti“ — da tako krasnega cerkvenega petja, kakor ga imajo v Idriji, nismo slišali še nikjer. Glavna zasluga gre za to navdušenemu pospeševalju pravega cerkvenega petja preč. g. dekanu Arkotu.

Nevarno obolel je g. dr. Otokar Rybač, odvetnik v Trstu, za pljučnico. Blagemu narodnjaku želimo, da čim preje ozdravi.

Procesija sv. Rešnjega Telesa v Trstu Tržaški Lahoni so skušali, kakor že prejšnja leta, tudi letos preprečiti, da bi se bratovščina sv. Cirila in Metoda ter Marijina družba udeležili stolne procesije s svojimi slovenskimi zastavami. Pa ni šlo! Slovenci so se s svojimi zastavami v ogromnem številu udeležili procesije, tako, da so Italijani od jeze pokali. Kako jih to jezi, se vidi iz tega, da se tržaški mestni svet ni udeležil procesije.

Stavka v Trstu. V Trstu štrajkajo zidarji in stavbinski delavci. Vseh skupaj je 2000, in zahtevajo kakor povsod, zboljšanje plače, ter skrčenje delavskega časa. Kakor se kaže, ta stavka ne bode imela uspeha, ker gospodarji nočejo ničesar slišati o delavskih zahtevah.

Aretirali so ljubljanskega trgovca Konrada Schumija radi krیده.

Zadnje dejanje nesrečne ljubezni. Pred dvema mesecema se je ustrelil na Reki stotnik Capp. Vzrok samomoru je bila nesrečna ljubezen. Zaljubljen se je v siromašno a krasno deklico Ido Ohioy in dekle je tudi stotnika ljubilo, a kavecije nista imela. Capp je vložil prošnjo na cesarja, naj se mu milostnim potom dovoli poroka brez kavecije, a prošnja mu je bila odbita. To si je stotnik toliko k srcu vzel, da se je ustrelil. Ko je Ida Ohioy zvedela za smrt svojega dragega, se je zastrupila. Toda ni umrla takoj, dva meseca mučila se je revica v reški bolnici, kjer je pred nekaj dnevi umrla.

Osobna vest. G. dr. Vladimir Ravnihar iz Ljubljane je položil 3. t. m. na višjem dež. sodišču v Trstu odvetniški izpit z dobrim uspehom. Čestitamo!

Otvoritev slovenske čitalnice v Aleksandriji se je obnesla jako dobro in v zadovoljnost vseh navzočih. Zjutraj sem oznanil v cerkvi kaj hočemo ustanoviti ter jih povabil za popoldne v hišo Slovenca g. Jakoba Debelak, kjer je

čitalnična dvorana. Več mož, posebno mnogo je prišlo Slovenk, tako da je bila prostorna dvorana z balkonom skoro premajhna. Zbranim sem razložil potrebo in korist slov. čitalnice, ali boljše kat. bralnega društva, kajti tu se ne bo plesalo, ampak le pošteno zabavalo. Glavni namen slov. čitalnice je zbirati Slovence in Slovenke, obvarovati zlasti dekleta slabih, nevarnih priložnosti, posebno ob nedeljah, katerih je tu polno ter jim koristiti s podukom in poštenim razvedrilom. Če se vstanavljajo v domovini razna društva v dosego skupnih namenov, koliko bolj je za nas na tujem potrebno, da se zbiramo, družimo in s skupnimi močmi dosežemo skupni smoter, pač vsakdo pozna. Res, da med tednom one Slovenke, ki so v službah ne morejo dosti prihajati v čitalnico, jih je pa vedno tudi več, ki čakajo službe, tem je na razpolago čitalnica, kjer lahko s koristjo porabijo prosti čas z branjem dobrih knjig in časnikov. V nedeljah popoldne pa imajo vse služkinje več ali manj prostega časa in ravno ta je tolikim v nevarnost. V tem prostem času si žele razvedrila, kdo bi jim zameril, saj mnoge imajo zelo težavne službe, a ker ne najdejo dobre, poštene zabave, gredo na slabe in to privede najbolj naša dekleta na kriva pota. Temu naj bi vsaj nekoliko odpomogla čitalnica, kjer bi Slovenke poleg branja našle tudi pošteno razvedrilo v lastnem domu. Na to sem prebral in razložil poslovnik in red v čitalnici ter vpisal 27 udov. Da je bila dobra misel ustanoviti slov. čitalnico se je pokazalo takoj pri njenem začetku. Kako so bili vsi zadovoljni in veseli! Več drugih govornikov je še na to navduševalo vse k edinosti in slogi, da se tu ne sramujejo svojega maternega jezika, da se zbiramo in se med seboj podpiramo, zlasti nemški kurat P. Romigij je s svojim podučnim in osoljenim govorom o slov. kat. društvu žel pohvalo. K sklepu so navzoči skupno zapeli v čit. dvorani, ki je bila ozaljšana z avstr. in slovensko zastavo, več domačih, narodnih pesmi, katere so privabile polno poslušalcev k oknom sosednjih hiš. Veseli in zadovoljni smo se proti 8. uri razšli, želeč, da bi prva slov. čitalnica v Egiptu pod senco palm zmagovalk dolgo delovala tukajšnjim Slovincem in Slovenkam v častni in večni blagor.

P. Benigen.

Svojega strica oropal in umoril. Rudar Fr. Čretnik iz celjske okolice je odpotoval nedavno s svojim stricem na Ogrsko iskat dela. Kmalu pa je brzojavil domov, da je stric umrl. Poizvedbe pa so pokazale, da je Čretnik svojega strica umoril ter ga oropal za 400 kron. Hudobneža so prijeli v Ljubnem na Gorenjem Stajerskem ter ga izročili celjskemu okrožnemu sodišču.

Umor v Kranju. Hlapec M. Zlate iz Kranja, ki je zaklal Alojzija Žebreča je bil pred ljubljanskimi porotniki obsojen radi uboja na 4 leta težke ječe. Vprašanje o umoru so porotniki zanimali.

Delo po kaznilnicah in prisilnih delavnicah. Po vseh deželah avstrijske države pritožujejo se obrtniki, da se po kaznilnicah in prisilnih delavnicah izdelujejo obrtni izdelki za razne stranke. V Ljubljani se je vršilo nebroj shodov, na katerih se je protestiralo proti konkurenci, ki se dela po kaznilnicah obrtnikom. Shod ki se je vršil 8. decembra 1901. v „Mestnem domu“ izvolil je deputacijo, katera se je poklonila gg. dež. glavarju in dež. sodišča predsedniku. V zadnjem času pa je tudi drž. poslanec dr. Šusteršič interpeliral v drž. zboru pravosodnega ministra radi dela na Žabjeku. Kakor čujemo, se je delo na Žabjeku strogo omejilo samo na domače potrebe in to je prav. Drugače je v prisilni delavnici. Gospod dež. glavar je obljubil deputaciji, da se za zunanje stranke ne bo več obrtnih izdelkov v prisilni delavnici izdelovalo. Kot dokaz je navedel gospod deželni glavar, da se je prepovedalo v deželni prisilni delavnici, da se niti uradnikom, ki so pri deželnem odboru v službi, ne sme izdelovati oblek itd. Mi verujemo na dobrohotnost gg. dež. glavarja in na njega dobro voljo. Vendar mi danes konstatiramo, da se v prisilni delavnici v Ljubljani še izdelujejo obrtni izdelki za zunanje stranke. Pred kratkem so peljali kaznjenci po Poljanski cesti več

mizarskih in tapetniških izdelkov. Glede krojaških posebno pa čevljarskih izdelkov pa baje ni nič bolje nego poprej. Kakor čujemo, dobijo nekateri uradniki in pazniki nekaj odstotkov od izvršenih obrtnih izdelkov. Ob sebi umevno je, da se potrudijo, da se čim več izdelava in ob sebi umevno, da potem nekateri sami agitirajo, da naročajo razne stranke obrtne izdelke v prisilni delavnici. Mi apeliramo na gospoda dež. glavarja in prosimo, naj vendar natančno preišče in ustavi obrtno delo v prisilni delavnici, ki dela občutno konkurenco našim obrtnikom.

Občni zbor zadruga obrtnikov se vrši v Kranju jutri v nedeljo 8. t. m. z jako zanimivim vspehom. Želeli je, da se gg. obrtniki tega zbora polnoštevilno vdeležijo.

Obsojeni notar. Sodišče v Ogulinu je notarja Pavla Kvaternika, ki je oškodoval neko stranko za 33.000 kron, obsodilo radi goljufije na pet let težke ječe.

Razne stvari.

Protijudovsko zvezo ustanavljajo kmetje na južnem Moravskem. Ob reki Taji v bližini Znojca v vaseh Edšpic, Oblas i. t. d. pečajo se kmetje z nasadi kumar in živeli so, ker slov njihove kumare, v blagostanju. Zadnji čas polastile so se pa judovske pijavke vse kupčije s kumarami in so na cene tako pritiskale, da se sadenje kumar ni več izplačalo. Kmetje so se sedaj dogovorili, da ne bodo več vozili kumar na semenj v Znoj, kjer so na milost in nemilost izročeni judovskim veletržcem, marveč da hočejo kumare prodajati v svojih vaseh in tako sami določiti ceno. Pripravljajo se pa tudi na ustanovitev zadruga za prodajo kumar. Tudi pri nas v ljubljanski okolici bi morebiti kazalo ustanoviti gospodarsko zadrugo za prodajo in proizvajajo zeljnatih glav in slovečega kranjskega zelja.

Izseljevanje na rusko Poljskem. Kakor znano, odirajo Poljake na vsej črti židje. Ako ravno stopa ruska vlada židom zelo na prste, najdejo židovske pijavke vedno dovolj potov za zmozgovanje poljskega ljudstva tudi na rusko Poljskem. Na rusko Poljskem je sedaj 85.000 bivših malokmečkih posestnikov, ki nimajo niti pedi lastne zemlje in 660.000 kmetov z malimi kmetijami, ki so nad vse zadolžene in ki le malo pridelajo. Jedna šestinka kmečkega prebivalstva na rusko Poljskem nima nič, kar bi mogla svoje imenovati. Industrija je le v dveh večjih pokrajinah, drugod si pa kmetič prislužiti ne more ničesar. Posestniki malih in velikih posestev pa delo na polji slabo plačujejo in poleg tega najamejo o žetvi vojaštvo, katero se še slabše plača in ki ga na razpolago proti mali odškodnini kmetom kolikošno število zahtevajo, da vojaška oblast. Zato se pa ljudstvo izseluje v strašnem številu. V okraju Lomca ni prišlo na vojaško novačenje nad polovico novačenju podvrženih mladeničev. Selili so se v Ameriko in tudi oni, ki so prišli, niso bili za vojaško sposobni, ker so bili vsled nezadostne hrane slabotni. Ljudstvo živi le od krompirja, zelja in mleka in nekoliko kruha in sicer redno brez vsake zabele. meso je do malega neznano. Ruska vlada hoče izseljevanje navesti v Sibirijo, pokrajine ob Tihem oceanu in v gorati Altai ob kitajski meji. V več stotisočih knjižnicah priporoča v te kraje naseljevanje. Toda Poljaki se raji selijo v Ameriko. Taka beda vlada tam, kjer dobe judje premoč nad kristjani!

Gospodarjeva dela v mesecu juniju. Drevje. Cepi se še pod kožo na živo oko; presajenim drevesom ne pozabi zalivati. Drevo je v najhujši rasti, pusti ga v miru. — Trto škropi z modro galico: žveplaj, če ima plesnobo, a vsaj 14 dni pred cvetjem; trebi grozdnega kiseljaka, pri latnikih ga iztrebiš in pokončaš s tankim klinčkom v roki: privezuj in razpeljaj, da bo vsaka mladika na solnce; zapernice (zalistne poganjke) odšchipavaj nad prvim peresom, v vinogradu, kjer ni časa za pogosto obšchipavanje, osnaži trto po cvetju, to je prikrajšaj zapernice na eno pero, ali pa odreži pri deblu; vse mladike, ki nimajo grozda, in jih tudi ne nameravaš pustiti za drugo leto, odstrani tik debla. — Na vrtu se skoro le dopolnuje. Sadi

že glavno solato, vezno solato, peso; sejaj spinačo portulak, radič, jesensko redkev, tudi pozni grah. Proti koncu meseca zimsko endivijo. Do srede junija dovrši velike nasade solate za zimsko prikuho. Zalivaj marljivo ob suši, zlasti karfijolu, tudi jagodam. — Cvetice. Odcvetele rastline, katerih korenike boš hranil za drugo leto, vzemi iz zemlje, prezrači v senci ter spravi. Izpraznjena mesta napolni z novimi enoletnimi cveticami ali drugimi v lončkih pripravljenimi (fuksije, geranije, helijotrop itd.) Sejaj v lončkih ali gredicah eno- ali večletne cvetice za jesensko cvetje, cinerarije, kitajsko primulo, letne levkoje. Presadi pomladi vzgojene cvetice v lončke; grmičke na prosto.

Društvo sv. Jožefa v Pueblo v Ameriki namerava v kratkem zgraditi svoj lastni slovenski delavski dom. Le naprej!

Nič več ropota na železnici. V Berlinu so poskušali iznajdbo nekega tehnika, da vlak ne bo več ropotal. Pod tir se polagajo otlipi pragi, ki leže v pesku. Sedaj napravijo kratko progo s takimi pragi za poskušnjo.

O stanovanjih je izšlo delo dr. Evgena Jägerja. Pisatelj razpravlja vprašanje temeljito in natančno. Knjigo izdala je akcijska družba v Berlinu in stane 5 mark.

Nov španski red ustanovil je mladi španski kralj Alfonz XIII. za zasluge v znanstvu, slovetstvu in v umetnosti.

Sreča v visoki starosti zadela je 83letnega Gašperja Šercingerja v Hubertshofen na Nemškem. Podedoval je dedščino neke daljne sorodnice Chrétiene v Parizu. 40% te svote mora dati genealogu Rihardu Sillingu v Frankobrodu, ki je poizvedel sorodstvo njegovo z umrlo Chrétiene.

Ljubezen do domačega kraja izdala je bivšega častnika Tomaža Drozda, ki je l. 1869. iz vojaške blagajne ukradel 13.000 gld. in jo popihal na Angleško. Sedaj je preteklo 31 let, prišel je na Nemško, ker se je v njem vzbudila želja videti domači kraj in odpeljal se je v Opavo, ogledoval si mesto in šel v kavarno, kjer je bil pa pri čitanju časopisov spoznan. Drozda so aretirali in oddali vojaškemu sodišču, ki ga je obsodilo na degradacijo in na 2 letni zapor.

Čuden samomor izvršil je v Brnu slušatelj ondotne nemške tehnike Josip Lang. Klatil se je od binkoštnega ponedeljka nadalje po gozdih okolu Brna, ne da bi zaužil kako jed ali pijačo; 23. maja našla ga je žandarmerija brez zavestnega ležati na cesti. 25 letnega moža so prepeljali v bolnico, kjer je v kratkem umrl. Našlo se je pri njem s svinčnikom pisano pismo, v katerem se je poslovil od svojih starišev in izjavil, da si je življenje vzel zato, ker je mesto da bi študiral, raje lumpal in delal dolgove. Videli so sicer več dnij mladega moža hoditi in spati v gozdu, toda nobenemu ni niti prišlo na um, da se hoče z lakoto usmrtiti.

Uljuden tat. Pri obisku predsednika francoske ljudovlade Loubeta pri ruskem caru letos ni bilo nič manj kot 45 francoskih časnikarjev v Petrogradu. Dopisniku francoskega lista „Temps“ Pierre Mille zgodila se je pa pri tem mala nesreča. V gnječi mu je bila ukradena listnica s 100 rublji in več važnih listin in bilježk. V listnici nahajajoče se vizitke izdale so tatu naslov njegove žrtve in tat se je pri tem skazal toliko uljudnega, da je vse listine poslal po pošti na policijski urad. Milleja je pa tat pismeno obvestil, da naj opraviči, ker je njegov denar menjal. Pismo pisano je bilo jako duhovito in bilo je tudi opisano, kako se s kaznjenci ravna v ruskih in francoskih ječah. Tat je v pismu hvalil francoske ječe. Na policiji je Mille dobil svoje listine nazaj.

Število ženskih zdravnic znaša približno 8000 in sicer v Ameriki 6000, v Rusiji 700, na Angleškem 400, na Francoskem 85, v Italiji 29, nadalje se v 133 bolnicah v Indiji uporabljajo ženske zdravnice.

Analfabeti na Ogerskem. V neki občini v bližini Budimpešte od 2029 stanovnikov ume pisati in čitati 1384 oseb, v neki drugi od 3231 stanovnikov 2113 in v neke drugi od 1049 samo 426. V Solymarinu obiskuje šolo od 340 šolskemu obisku predloženih otrok le 180, v Buda Kalazonu od 304 le 124, v Pillis-Csabi od 263 otrok

le 163 in v Pillis-Sz. Keresten od 131 le 60. To so večinoma šole v slovanskih krajih, kjer Mažari zatirajo in mažarizirajo slovanske otroke.

Amerikanska podjetnost. V Chicagi razpošilja neka podjetna tvrdka na občinske urade okrožnico, v kateri povdarja, da hoče urediti ravnotežje med ameriškimi moškimi in ženskimi spolom. V vzhodnem delu severnoameriških zjedinjenih držav je namreč veliko število mladih deklet, ki so prisiljene zato, ker manjka moških, preživeti se z delom po raznih delovršbah, med tem, ko v zahodnem delu zjedinjenih držav manjka deklet. Tvrdka namerava fotografirati dekleta in albume razposlati med neoženjene fante v Kaliforniji. Na ta način misli tvrdka dvigniti blagostanje in moralo.

GLASNIK.

Volitev stanu in varstvo vajencev.

Glavni socialni zakon, ki je podlaga za vse družabno življenje, na katerem je edino mogoč miren razvoj in napredek kulture pri vsakem narodu in v človeški družbi v obče, podal nam je Kristus, — Bog in človek — sam v besedah: Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca — svojega bližnjega pa, kakor samega sebe. Ta zapoved, ki je prva in glavna v sv. kat. cerkvi, morala bi biti prva in glavna vsemu človeštvu, vsem družbam, kakor tudi vsakemu posamezniku, ako hoče doseči človeška družba sama zase svoj smoter in vsak posameznik v njem tudi svoj smoter. Zakaj vsi drugi smotri, vse delovanje ki jih imajo posamezne družbe in skupine so podrejeni skupnemu smotru človeštva, a ob enem v tem tudi izraženi. V tem krščanskem principu pa je v malo besedah obsežen ves smoter, vse delovanje in življenje človeštva zase in posameznika posebej.

V tem je tudi rešitev zagonetke o svobodi, o pravi svobodi, do katere ima vsak človek pravico, rešitev uganjke o pravi odvisnosti drug od drugega, najprej od boga, in potem od bližnjega, rešitev zastavice o dolžnostih, ki ji narava že sama velevala. V onih besedah je tudi največja garancija za uresničenje res prave svobode in za vzajemno obojestransko zenačenje nasprotstev, ki razdeljujejo današnji svet ter osvetljena ideja strokovnega združenja in medsebojne podpore vse pod nadzorstvom prave avtoritete, ki je edino v kat. cerkvi.

Le na podlagi tega principa je torej mogoče ublažiti nasprotstva, in da se to zgodi, se mora na tej podlagi vpeljati pravno razmerje med vsemi družabnimi sloji od najvišjih do najnižjih od samostojnih gospodarjev in mojstrov do zavisnih hlapcev in delavcev pomočnikov, da se tudi tem da možnost stopiti v vrsto slojev, ki imajo dolžnosti, a tudi pravice. Zakaj vsak človek je socialno bitje, in ima zato pravice in dolžnosti da biva v družbi, in da se tudi družba ozira nanj. Nasprotno pa ima tudi družba pravice do posameznika in ob enem tudi dolžnosti skrbeti zanj, za njegov smoter.

Sme se pa trditi, da družba kakor tudi posamezniki mnogo, mnogo greše v današnjih dneh v tem oziru na najraznovrstnejše načine.

Za vsakega posameznika kakor tudi za vso družbo je pred vsem neizmerno važno, kakšna je mladostna človekova vzgoja, si je li izbral svojim zmognostim primeren stan in kako se je pripravljajal za svoj bodoči socialni delokrog. Glede vseh teh treh stvari pa se premalo pazi danes, premalo se uvažuje veliki pomen razvoja in učenih let človeškega življenja.

Kar se tiče vzgoje v mladostnih letih, pristoji ta v prvi vrsti staršem, ki jih veže dolžnost, da preskrbe otrokom dobro temeljito vzgojo in katere čaka strašanska odgovornost pred Bogom potem pa pride šola, ki se doda to, kar mu starši ne morejo dati. Pri tej vzgoji doma in v šoli pa je najvažnejše to, da se pripravlja za njemu primeren stan.

Vsak stan je potreben, ker je potreben za skupni smoter človeštva. Kolikor bolj potreben pa je kak stan za človeštvo in njega smoter, toliko več težav in trpljenja pa je tudi zvezanih z njim. Resnica je, da ima vsak stan svoje težave in vsak

tudi svoje veselje, vendar izkušnja kaže, da so ljudje sami mnogokrat krivi, da jih preganja nesreča in tarejo nadloge in težave, vsled katerih trpi tudi družba, in da si človek mnogokrat sam ukrade mnogo srečnih ur in mnogo zadovoljnosti ravno s tem, da se je premalo pripravljajal za svoj stan in je premalo premišljeval, ko si je izbral poklic. Da je temu res tako, priča vse današnje socialno življenje, vse današnje neznosne razmere.

Ako pogledamo v šole, vidimo, koliko mladim močij vsako leto čaka odpustnic, da potem vsak začne misliti, kam bo šel, česa se bo poprijel, da si bo služil kruh, začne misliti, kako bode uporabil to, česa se je naučil v šoli in doma, misliti na svoj stan, ki bode odločiven za njegovo življenje, za njegovo srečo ali nesrečo, usoden za — večnost. — In tu nastane prav resno vprašanje za starše in za dotičnika samega — resno tudi posebno za družbo — volitev poklica. Zakaj od tega zavisí ne samo sreča, zadovoljnost, mirno življenje posameznika, ampak pred vsem vse človeške družbe in vendar kolika brezbriznost, kolika brezskrbnost. Kolika važnost in kljub temu toliko napak in pogrškov! S tem v zvezi je ravno velik del socialnega zla. Dejstvo je, da se v tem oziru premalo skrbi ne samo v šoli, ampak že doma, v domači hiši, v družini sami. Žal, da je premalo znana resnica, da se otroci ravno doma vzgajajo in pripravljajo za svoj bodoči poklic. Ako ne dobi otrok že pri domačem ognjišču primerne vzgoje, ako se pri njem ne pazi na to, kar je temu ali onemu vsled naravnih zmognostij primerno, potem tudi vzgoja ne more biti popolna, ki jo dobi otrok v šoli, pomanjkljivosti in površnosti ostanejo. Ker v šoli se gleda večinoma na skupnost in se deca poučuje le kot ena moralna oseba individualnost pa se ne ali se vsaj ne upošteva, posebnosti tega in onega učenca se ne morejo tako proučavati in se nanje ozirati. V današnji šoli gre vse to preko dnevnega reda! Vsa javna vzgoja, ves pouk, vsi zavodi prav malo odgovarjajo smotru, ki ga imajo učenci doseči, večinoma vidimo le temu nasprotne tedence, in za to se ni čuditi, ako opazujemo splošno spridenje v nravnih ozirih, neko nenaravno udušenje vesti, in posledica je nazadovanje v stanovih, bodisi v kmečkem, bodisi v obrtnem itd. in izkoriščenje bližnjega, kar se pa ljudem še nenravno ne zdi. Moderno šolstvo je v tem oziru popolnoma napačno in rodi le bravece povestij in romanov. Za dobro vzgojo in pravi pouk bodisi za obrtni, bodisi kmečki stan ali pa za višje izobraženje je najti kaj malo smisla. Značilne so te besede Marxove za današnje razmere in sramotno je, da se jim v današnjem naprednem času ne more oporekati: „Premeten v vsej posvetni modrosti, poln vse razumnosti, pital s poznavanjem ljudi in sveta in nabiti z dušeslojem, izučen in izšolan kot nobeden, vendar nima ta današnji rod nobenega smisla za najnavadnejše dušne, nraвне, spoznavalne potrebe, — o božjem spoznavanju še govoriti ni mogoče — da ne bi mogli dovolj obsodb nagromaditi o današnjem šolstvu.“

To znanje, ki se pridobi v nižjih in višjih šolah, je brez življenja, brez oživljajoče vsebine in brez klic in nima nobene privlačne sile čez šolo in šolske izkušnje. Ukvarja se le z lahkejšim branjem časopisov in romanov; nadaljno izobraževanje in študiranje, ker se za življenje ne zahteva, niti se pospešuje, izostane. (Ratzinger: Volkswirt. p. 491). Gleda se torej prav malo na praktično, koristno za vso družbo važno stran pouka in stremjenja po pravem poklicu.

Kaj pa doma? Kako izpolnjujejo starši dano jim nalogo? Da! Kaj vse ne morejo storiti starši za plemenit razvoj značaja in dobrih lastnosti svojih otrok, za značaj, ki je posebno važen pri odberi poklica v ta ali oni stan, skoro tako važen kakor talenti ali včasih še bolj. V skromnosti, priprostosti, pokorščini vzgojen, otrok ne bode nikdar obračal pogleda po nedosegljivih rečeh po visokih ničemurnih ciljih. Tako vzgojen deček in mladeneč ali se ne bode ravnal po dobrih opominih in nasvetih skrbnih staršev, in se prav lahko prilagodil različnim posebnim razmeram? Ali ne bo tak vse svoje moči osredotočil le v to, da se pripravi za svoj stan, in ali ne bo svoje znanje še vedno skušal spopolniti ravno v to

svrhu? Ali ne bodo taki dobro vzgojeni otroci kazali povsod značajnih lastnosti lepe posebne podrejenosti, zmerne ponižnosti in skromne razboritosti do starejših oseb, do izkušenih mojstrov in večjih učiteljev!

Tega pa je treba ne samo manj nadarjenim ampak tudi izvrstno nadarjenim mladenci! Saj vidimo pogosto, da jako talentirani a breznačajni mladi ljudje ne dosežejo svojega smotra vsled nedostajanja potrebnih lastnosti, služeč samo razkošnosti in nasladi, med tem pa, ko srednji ali slabo nadarjeni, v naravnih darovih daleč pod onimi stoječimi sovrstniki z dobro razvitim in skrbno obdelanim značajem v skromnosti, pridnosti, pokorščini, če tudi počasi, vendar srečno prispó do svojega cilja. Dobra vzgoja s pravo izvolitvijo stanu ustvari človeku življenje srečno in zadovoljno in družbi tudi v prospeh in korist.

Ali tudi tu starši zagreše veliko, veliko! Tukaj le tole malo: Najbolj nespametno, da živa nesreča je, ako starši silijo otroka v stan, za katerega absolutno ni in za katerega nima sploh nobenega veselja. Kolikrat se zgodi, da bi bil ta ali oni izvrsten rokodelc, tako pa je ponesrečen študent, ali bil bi lahko srečen kmet, tako pa je sam na sebe jezen, kolikrat prime za svoje rokodelsko orodje itd. S pomenkovanjem s svetom, opazovanjem in napeljevanjem pomaga se otroku, da prosto odbere svoj bodoči stan, ki odgovarja njegovim naravnim zmognostim. Mnogokrat se sliši, da mora biti ta to, oni ono, da bo večja čast. Kaj čast, ako pa ta stan in čast prekaša njegove duševne moči in je življenje nesrečno! Resnico je govoril nadvojvoda Rainer, ko je rekel, „da so boljši dobri izvrstni rokodelci nego ponesrečeni dijaki!“

(Konec prih.)

Delavske drobtine.

Jutri na Šmarno goro! Izlet „Slovenske kršč. soc. zveze“ se vrši jutri po že naznanjenem vsporedu. Na dnevnem redu je ob 12. uri opoludne na planinci tudi manifestični shod za strokovno zavarovanje in za slovensko vseučilišče. Med slovensko delavstvo pride v o tej priliki tudi deputacija neodvisnega hrvaškega delavstva, katero srčno pozdravljamo. Za dobro zabavo pri ljudski veselici je najbolje skrbjeno. V slučaju skrajno neugodnega vremena se izlet vrši nedeljo pozneje.

O delovanju bolniške blagajne vevške papirnice v minulem letu poročajo nam sledeče: število udov znašalo je 1. januarja 1901 moških 403 in ženskih 330, skupaj toraj 733; 1. januarja letos pa moških 347 in ženskih 238; skupaj toraj 585; lansko leto znižalo se je torej število delavstva v vevških papirnicah za 148 delavcev. Zbolelo je v preteklem letu 241 članov in so vlekli bolniščino skozi 6368 in pol dni; porodov bilo je 14, za kar se je splačalo bolniščine za 392 dni; skupno toraj 6760 in pol dni. Bolniščine splačano je bilo 6358 kron 7 h, umrlo je med letom 8 članov in se je splačalo mrtvaščine 254 kron. Skupno so znašali vsi dohodki lansko leto 45.974 kron 87 h, stroški pa 11.107 kron 41 h. Rezervni zaklad znašal je koncem lanskega leta 34.864 kron 46 h. Računski zaključek nam toraj kaže, da je rezervni zaklad tovarniške blagajne trikrat večji, kakor znaša letni blagajniški izdatek (§ 27. zakona). Potrebno je toraj, da uprava bolniške blagajne spremeni blagajniški statut, to je, da ali zviša bolniško podporo ali pa zniža prispevke, kakor to zahteva postava: kadar preseže rezervni zaklad 2 letne izdatke. Pri zadnji volitvi letos bili so izvoljeni krščanski socialni delegati v ogromni večini za občni zbor. Mi mislimo in smo prepričani, da bodejo vedeli, kaj jim je kot krščanskim socialcem storiti. Naš program zahteva: Bolniške podpore naj bodo tako visoke, kakor je visoka dnevna plača Tega pač, žal, ne morejo storiti, ker ta zakon ne dovoljuje. § 9. postav namreč določuje, da ne sme znašati bolniščina več, kakor 75 odstotkov določene dnevne mezde, in se bolniška podpora tudi ne sme čez leto dni splačevati in pogrebščina ne presežaj 100 kron. Vedno moramo imeti pred očmi to, da delavec, kadar oboli in si vsled bolezni nicesar prislužiti ne more, je največji revež. V bolezni porabi

bolnik več, kakor kadar je zdrav, toraj je čisto popolnoma prav in le pravično, da se mu da tako visoka bolniščina, kolikor se sploh more dati in kolikor časa mogoče dolgo! Krščanski socialci v Vevčah dobro vedo, kaj jim je storiti, zatoraj bodo zahtevali zvišanje in podaljšanje podpor. Ne bodo se pustili preslepiti od par rudečih ondrotnih šnopsarjev, ki zahtevajo znižanje prispevkov v bolniško blagajno. Rudeča ondrotna soc. dem. z znižanjem prispevkov ljudstvo le hujska in ne kaže nobenega srca za koristi svojih največjih revežev sotrpinih obolelih revežev, delavcev, gre se jim le za lastno korist in za beganje ljudstva. Znižanje že tako nizkih 2 odstotka prispevkov ni priporočljivo, ker bi se itak prispevki znižali komaj za nekaj vinarjev; pač pa je stremeti za tem, da se v največji meri zviša in podaljša bolniška podpora. Ono malo številce delavcev, ki sedaj kriči in zahteva znižanje prispevkov, prišlo bodo do pravega spoznanja takrat, kadar bodo zboleli in bodo tudi po preteklih 20 tednih vlekli bolniško podporo skozi celo leto in sicer večjo bolniščino kakor so jo vlekli po starih pravilih!

Katoliško „ljudsko varstvo“ za Štajersko. Na sedmem strankarskem sestanku štajerskega katoliškega delavstva sklenilo se je, da morajo vsa zvezina štajerska društva pristopiti „ljudskemu varstvu“ in naj plačajo društva za vsakega svojega člana na leto eno krono. Ljudskemu varstvu namen je organizirati delavske sloje. Toda za ustanovitev „ljudskega varstva“ zavzeli so se najbolj delavci (državni poslanec Šojswol) in nekateri drugi delavski prijatelji, ki so veliko žrtvovali, da se je moglo katoliško ljudsko varstvo ustanoviti. Zatoraj pa nikakor ni čudno, da so glavne sekcije ljudskega varstva posredovanje dela, poizvedovalna in pravovarstvena sekcija, oziroma oddelek. Potreba krščanske posredovalne za delo je pač upravičena. Več bi se dalo storiti, če bi se delodajalci večkrat obračali na posredovalno, toda podjetniki nočejo o krščanski socialni delavski posredovalni nič čuti. Znano jim je pač dobro, da ravno tako odločno, kakor socialni demokrati tudi krščansko socialni delavci zahtevajo svoje pravice. Posredovanje obračati moralo je toraj svojo pozornost na kroge zasebnikov in je moralo posredovati le za največje trpine med delavstvom: delavkam in ženskim poslom. Preskrbelo se je kljub neugodnim razmeram služba 102 delo iskajočim. Socialna poizvedovalna sekcija je velike važnosti za vsakega delavca. Urejena je po vzorcu ljudskih pisarn na Nemškem. Pojasnila se je v tej sekciji dajo v zadevah glede nezgod, starostnega invalidnega in bolniškega zavarovanja; o stanovanjskih, vojaških, šolskih, ubožnih in zavarovalnih zadevah, ki so važni v socialnem življenju delavcev, obrtnikov in trgovcev, katere razmere so dostikrat zelo zapletene. Navadne popularne izdaje zakonov tukaj ne zadoštujejo, potrebno je prizadetim pravnega sveta ali tudi listin, ulog, ki jih navadni človek pač ne zna spisati. Pa tudi če bi jih znal, saj mu pač ne more biti znano in se niti zahtevati ne more, da bi znal vse različne brezštevilne predpise. Potrebuje dobrega svetovavca, ki mu gre na roko. In socialni odsek je to svojo nalogo izvršil. Tajnik tega odseka posredoval je 350krat ustmeno in 201 pismeno. Najvažnejši oddelek je pa pač pravovarstveni. Pravovarstvo posredovalo je 30 delavcem v preteklem letu. In od teh delavcev pač nihče ni mislil pričetkom leta, da bode potreboval pravovarstva. Saj pač noben delavec ne ve, kadar gre na delo, če se ne bode poškodoval. In če se gre za zvišanje rente, bode li mož sam zbojeval zvišanje rente? V 90 od 100 slučajev gotove ne. Mož potrebuje odločnega svetovavca, ki se potegne zanj. Poleg tega pa ljudsko varstvo vzdržuje še bolniško blagajno. Vsekakor je iz tega razvidna velika važnost ljudskega varstva.

Državni zbor je toraj srečno rešil proračun in vladi dovolil milijone, ki jih je zahtevala. Po več letih enkrat so zopet državni poslanci rešili proračun. Kakor otroci so se igrali odposlanci buržuazije s proračunom. Skoro mesece rabilo se je za rešitev proračuna; ljudstvo stane ta „komedija“ nad pol milijona.

Zapisniki razprav podobni so velikemu kupu slame, v katerem je le malo dobrega zrna. Toda ne norčujemo se, raji se veselimo s parlamentarci, ki so dokazali, da znajo hoditi, če jih, kakor malega otroka, vodi za roko vlada. Sedaj, ko je storjeno veliko delo, rešitev proračuna, počakajmo, kaj bode storil slavni državni zbor za ljudske koristi; delavci, obrtniki in kmetje zahtevajo uresničenje svojih zahtev. Bode li državni zbor storil svojo od ljudstva mu naloženo nalogo? Žal, da dvomimo o tem. Le-kadar bode državni zbor istinito zastopnik ljudskih teženj, ko bodo zastopniki ljudstva izvoljeni po načelu splošne, jednake, tajne in direktne volivne dolžnosti, takrat bode naš državni zbor istinito deloval za prave ljudske koristi. In to zahtevajo naši poslanci.

Poziv „Resmanovemu pinču“ iz Vevč. Popihal si jo, dragi pinč, preteklo leto s culico okrog vratu v daljni svet — boben in bombardon rudeče bande ti je že presedal. Kjerkoli si v širnem svetu, mahni jo nazaj proti Vevčam; predno dojdeš, bo skoraj gotovo potihnila banda; kapelnik jo je namreč pobrisal — pustil je učence brez „upa zmage“. In kaj je še prišlo nad bando? I no, na lastna ušesa sem čul na binkoštno soboto, kako je nek tuj godbenik podrl zadnje stebre upanja — jojmene, rekel je, da se bode eden izmed bandistov sčasoma že nekaj naučil, drugi, suhi in debeli, pa lahko gredo igrat mačjo godbo. In lansko leto, kmalu potem, ko si, ljubi pinče, jo popihal iz Vevč, sem z lastnimi očmi videl, kako je eden izmed bivših bandistov premekastil revne kosti svojega instrumenta; kajpada se mi je smilil, ker instrument pač ni bil vzrok, da ni šlo! No, pa toliko časa že želim bandi življenje, dasi mi godba težko dene, da „zaploza trauermarsch“ na razvalinah naše rudeče garde; velik del te trdnjave se je že porušil pri volitvah za bolniško blagajno — ostali stebri se majejo. — Torej, dragi pinče, le nazaj v Vevče, zopet boš imel mir, glasovi bandistov ti ne bodo dolgo v nadlego. Ker si bil pričujoč pri rojstvu, pridi, da boš pričujoč tudi pri pogrebu te nesrečne bande. Tvoj Filaks. —

Katoliška delavska organizacija — drugod. Na Dunaju organizira se delavstvo po okrajih; vsak okraj ima svoje okrajno vodstvo. — Na Predarelskem blagoslovljena je bila na binkoštni ponedeljek zastava katoliškega delavskega društva v Rieden-Vockloster. — 50-letnico praznovalo je katoliško rokodelsko društvo v Solnogradu. — Na Češkem ustanovilo se je 25. majnika v Braunau kat. delavsko društvo.

Dunajska okrajna bolniška blagajna stela je v preteklem letu povprečno 145.930 članov. Obolelo je lansko leto 48.634 članov, ki so vlekli bolniščino za 1,304.640 dni v znesku 1,211.522.89 kron. Troški za bolnico znašali so 203.590.48 K. Umrlo je 1318 članov. Za čas svojega obstoja splačala je bolniška blagajna 10,665.277.95 kron. bolniščine. Rezervni zaklad znašal je koncem leta 1901 1,607.536.62 K.

Vera je — zasebna stvar, povdarjajo vedno po shodih rudeči naši prijatelji, kadar love še ne pohujšano krščansko delavstvo v svoje mreže. Opetovano smo že navajali, kako stališče zavzemajo prepričani rudečkarji v verskem oziru. To zadevni naši zbirki pridamo zopet danes jedno „cvetko“. Na socialno demokratiškem shodu v Lipskem na Nemškem je sodrug Bayer (mimogrede pripomnimo: zelo bogat gostilničar) rekel v svoji govoranci: „Potrebno je, da se potom strokovnega časopisja delavce mora v verskem oziru svobodomiselnost vzgojiti, da se tako vedno bolj širi med delavstvom brezversko ateistično svetovno načelo.“

Za delavska stanovanja se je v državnem zboru krepko potegnil državni poslanec gospod dr. Žitnik. Delavci bodo gospodu poslancu gotovo hvaležni, da se je tako odločno potegnil za njihove koristi.

Zveza bavarskih krščanskih poštnih in brzojavnih uslužbencev šteje 6042 članov; število članov naraslo je v preteklem letu za 1000. Nekako tužno nam je pri srcu, kadar poročamo o katoliški organizaciji, ki je znak discipline, drugod in primerimo razmere pri nas. O kaki

disciplinirani organizaciji prav za prav pri nas niti govoriti, žal, ne moremo. Koliko dela bode še stalo, predno bomo mi imeli močno in disciplinirano organizacijo.

Moč socialnih demokratov peša na Francoskem. Glavni organ „Petit Lon“ je s 16. majnikom t. l. in to kljub temu, da je milijonar Edwards daroval 700.000 frankov za časnikarski socialno demokratiški zaklad, prenehal izhajati.

Zveza katoliških delavskih društev za severno in vzhodno Nemčijo imela je o binkoštnih zvoje občno zborovanje. Navzočih bilo je 120 delegatov, ki so zastopali 20.000 organiziranih katoliških delavcev. V zvezi je 170 društev z 25.000 člani. V preteklem letu pristopilo je v zvezo 50 društev z 5000 člani. Zveza ima še posebne okrajne organizacije. Posebno pozornost obračala je zveza na poučne tečaje in na vzgojo mladih delavcev. Svoj delokrog, ki je bil preje omejen le na nemško katoliško delavstvo, raztegnila je zveza tudi na poljsko delavstvo in to ne brez uspeha. Posrečilo se je pridobiti veliko poljskih katoliških delavskih društev. Za poljske člane zveze izdaja se posebno poljsko delavsko glasilo: „Robotnik“. Ljudska pisarna zvezina posredovala je v 2885 slučajih in sicer so bili sledeči slučajji: 540 invalidno zavarovanje, nezgode 269, bolniške bjagajne 27, tožb 1209, kazenske zadeve 218, varuštvo 59, davki, šole, vojaštvo itd. 148, najemnina 101, dedščina 212, podpore 113. Tudi denarno stanje je ugodno. Zvezina blagajna imela je 24.916 mark dohodkov in 24.507.78 mark stroškov; 2) blagajna za pogrebščino moških dohodkov 18.175 mark, stroškov 15.917.78 mark; 3) blagajna za podporo udov: dohodkov 12.338.32 mark, stroškov 10.429.50 mark. Skupno znašali so torej dohodki 55.429.32 mark in stroški 51.112.06 mark; prebitek toraj skupno 4317.26 mark.

Mednarodni katoliški socialni kongres vršil se bode od 27. julija do 1. avgusta v Freiburgu na Švicarskem. Iz dveh vzrokov sklical se je mednarodni katol. soc. kongres. Stojimo na pragu novega stoletja. Na sedežu sv. Petra je mož zaščitnik in boritelj za ljudske pravice, mož, ki ga slave mogotci tega sveta: Leo XIII. Z vso le njemu lastno modrostjo začrtal je katoličanom v svojih okrožnicah pot, na kateri naj katoličani delujejo za družabno preosrovo v sedanjih neznosnih razmerah, v katerih se niti odločni katoličani ne sramujejo vedoma svojim uslužbencem odtrgavati in jih naravnost goljufati pri plači. Proti nezdravim razmeram v človeški družbi nastopil je Leo XIII. in njegov glas ni bil glas vpijočega v puščavi. Začelo se je po vsem katoliškem svetu odločno delovanje na znanstvenem, pa tudi na praktičnem socialnem polju, in to ne brez uspeha. Dokaz temu so, ako ravno mlade, pa krepko delujoče socialne organizacije na vsem katoliškem svetu in tudi pri nas. Ni li tudi naša kmečka in delavska organizacija neposreden sad Leonovih okrožnic? Praznuje se letos Leonov jubilej in hvaležnost zahteva, da se svetovna katoliška organizacija pokloni svojemu prouzročitelju, velikemu socialnemu papežu: Levu XIII. in ravno v ta namen sklican je mednarodni svetovni katoliški socialni kongres ravno letos. Delo velicega papeža Leva XIII. je friburska unija (1885—1891) mednarodni katoliški socialni kongres v Lütlichu (1890) kakor tudi drugi razni katoliški delavski kongresi. In naravnost tem kongresom sledile so mogočne katoliške delavske organizacije po celem svetu. In letošnji kongres bodi izraz otročje hvaležnosti katoliškega delavstva na vsem svetu. Na letošnjem svetovnem katoliškem kongresu razpravljalo se bode o socialni zakonodaji kakor tudi o delavskem varstvu. Zato je želeli, naj bi katoliška delavska društva se kongresa v dostojnem številu udeležila po svojih odposlancih.

Slovenske delavske hiše. („Lastni dom“ v Celju.) Ta stavbena zadruga tudi letos jako uspešno deluje. Na Bregu stavijo zadružnikom delavcem dve lični hiši, ki bote kmalu pod streho. Na društvenem posestvu v Gaberju pa 4 hiše, katerih ena je že pod streho, ostale tri pa bodo kmalu. Te dni si je kolonijo v Gaberju ogledal odposlanec c. kr. ministerstva in se je jako laskavo izrazil o vsem delovanju zadruge. Nada

je torej, da bo tudi vlada podpirala ta „Lastni dom“. Prvotno posestvo bo skoro že vse razdeljeno med zadruženike, z bok česar se je načelstvo že jelo pogajati za nakup drugih tal.

Zboljšanje svojih razmer zahtevajo vozači električne železnice na Dunaju in sicer zahtevajo: 1. 30% zvišanje plače, 2. 10 urno službo, 3. Prekorajenje v izjemnih slučajih delavne dobe k večjemu za dve uri, 4. 25 minut odpočitka po posameznih turah.

IV. kongres krščanskih strokovnih društev za Nemčijo vrši se dne 29. junija do 2. julja t. l. v Monakovem v hotelu „Rollergarten“ po sledečem vspredu: 1. Poročilo o razvoju krščanskih strokovnih društev. 2. Zadrugištvo. 3. Varstvo ženskih delavk in mladoletnih delavcev. 4. Organizacija kmečkih delavcev. 5. Duševno znanstvena izobrazba delavcev. V nedeljo dne 29. junija otvorjen bode kongres z velikim ljudskim shodom, na kar se kongres konstituira. V ponedeljek prične se z razpravami. Kongresa udeležili se bodo tudi avstrijski delavci.

Izjava.

Zaradi dopisa v predzadnjem „Slovenskem Listu“ o godbi v Kranju se je „Gorenjec“ zaletel v mene in trdi, da sem jaz spisal oni dopis. Tri četrtinke strani je potem v „Gorenjcu“ napolnjenih z raznimi podtikanji in sumničenji, češ, da sem jaz v dopisu lagal in brez povoda opravljal g. C. Pirca. Jaz tu javno izjavljam, da nisem pisal onega dopisa v „Slovenski List“ in da nisem bil z njim v nobeni dotiki. Dalje izjavljam, da je oni dopisun v „Gorenjcu“, ako še vstraja pri svoji izjavi, da sem jaz oni dopis pisal v „Slovenski List“, ničvreden človek, falot in slepar, ki brez povoda obrekuje svojega župnika in laže zoper njega po javnem listu.

Kranj, 5. junija 1902.

Anton Koblar, dekan.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcenejše in najprišnejše vino piti, tedaj se potruži v gostilno na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x—20

Istrijansko, belo, liter po	28 kr.
Oviček	32 „
Bizelsko	36 „
Rebula	40 „
Refoško	48 „

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam dobi črni istrijanec po 24 kr. liter, kateremu je vsaka konkurenca izključena, bodisi po kakovosti ali po ceni.

Sukneno blago

za spomladanske in letne obleke

u največji zalogi

pri 17 18—15

R. Miklauc

Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

O zelo nizkih cenah in lepih vkusnih vzorcih se lahko vsakdo prepriča.

Več sto centov slame (otepov)

vsake vrste (1 star cent stane 1 gld.)

30 3—3 ima na prodaj

Mavril Mayr,

pivovarna v Kranju.

Novo urejena

prva hrvatska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih zadrževalnic (žaluzij) in kartonažev

G. Skrbić

Ilica 40 Zagreb Ilica 40

ustanovljena 1889

priporoča svoje na glasu solidne, točne in cenene

domače proizvode

odlikovane z največjimi odlikovanji.

Moderni stroji! Brez konkurence!

Ceniki gratis in franko. 14 12—4

Popravila točno in ceneno.

Zadružna tiskarna v Ljubljani

Stari trg št. 19

priporoča

najnovejše vizitnice, koverta s firmo, naslovna pisma ter vsa v to stroko spadajoča dela.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Slomškove ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izbornu urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—20

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata umetno in preprosto izdelana, balkone, verande, paviljone, stolpne križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori — Železne konstrukcije — Vodne sesalke — Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih risbah v različnih slogih in pošilja poštne prosto.

Vse poprave

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Kot prava
dobrota
in potreba za vsako družino se
izkazuje vsak dan bolj uporaba

**Kathreiner-
Kneippove sladne
kave.**

Nobena skrbna gospodinja naj se
ne pomišlja dalje uvesti to tečno
in zdravo pijačo.

Ni čistejše primere in boljšega na-
domestila za zrnato kavo, kjer je ta
zdravniško prepovedana.

Kathreiner-Kneippova sladna kava
se dobiva pristna samo v izvornih
zavojčkih z varstveno znamko
»župnik Kneipp«. Odprto odtehtana
ali drugače zavita kava ni nikoli

Kathreinerjeva.